

گردهمایی نمایندگان ادیان ابراهیمی در آستانه معیت

همایش «نهادهای دینی و احیای میراث ادیان ابراهیمی» با حضور نمایندگان از ادیان ابراهیمی امروز در کتابخانه و موزه ملک برگزار می‌شود. آیین افتتاحیه‌ی گرامیداشت معیت رسول اکرم(ص) در کتابخانه و موزه ملی ملک در قالب همایش یک‌روزه «نهادهای دینی و احیای میراث ادیان ابراهیمی» با همکاری سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی برگزار می‌شود.

این آیین افتتاحیه‌ی به مناسبت گرامیداشت معیت حضرت محمد مصطفی(ص)، به سنت هر ساله و بر پایه وقتنامه حاج حسین آقا ملک، بنیانگذار و واقف کتابخانه و موزه ملی ملک، دوشنبه ۸ بهمن ۱۴۰۳، ساعت ۱۰ در این موقوفه در پایتخت برپا خواهد شد.

این آیین امسال بنا به پیشنهاد سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی و با همکاری بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان مقدس و با توجه به اینکه نسخ خطی و متون متنوعی از ادیان ابراهیمی در گنجینه کتابخانه‌های آستان قدس رضوی وجود دارد، در قالب همایش یک‌روزه در کتابخانه و موزه ملی ملک اجرا خواهد شد.

همایش نهادهای دینی و احیای میراث ادیان ابراهیمی در راستای نشان دادن تلاش این کتابخانه‌ها در حفظ نسخ موجود و همچنین معرفی زمین‌های پژوهشی، مطالعه، پیوند و تقریب بین ادیان، با ارائه سخنرانی برگزار می‌شود. در واقع، این همایش به معرفی ظرفیت‌های مجموعه موجود مورد توجه پژوهشگران در این کتابخانه‌ها می‌پردازد و تأکید بر این است که این ظرفیت مبنایی برای انجام امور علمی، گفت‌وگو و رسیدن به نقطه اشتراک بین ادیان قرار گیرد.

جعفر مروراید، عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد با محوریت «ضرورت گفت‌وگوی ادیان و موانع آن» و نوشار رکنی، رئیس اداره کتابخانه ملک با محوریت «نسخه‌های ادیان ابراهیمی موجود در کتابخانه ملک» در این همایش سخنرانی می‌کنند. خاتم یونس حامی لاله‌زار، رهبر دینی کلیمیان ایران و کشیش گریگور نرسیسیانس، مشاور مذهبی خلیفه‌گری آرامنه تهران نیز از دیگر سخنرانان این همایش هستند که به ترتیب در موضوعات «کتاب‌های مقدس، میراث جودان» و «نقش شئور هالی قدیس در نظام عبادی کلیسای ارتدوکس ارمنی» به ارائه مطالب خود می‌پردازند.

رضانعلی ایزنلو، پژوهشگر گروه ادیان بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی نیز با محوریت «دست‌نوشته‌های ادیان ابراهیمی در گنجینه رضوی» و حجت‌الاسلام حاج علی‌کبری، رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه با محوریت «گنجینه مشترک ادیان از نگاه اسلام»، سخنرانی می‌کنند. حضور در این همایش یک‌روزه برای عموم آزاد است.

داوری آثار مستقل ترانه‌سرایان

در چهلمین جشنواره «موسیقی فجر» سیدعبدالجبار کاکایی از تغییرات مثبت داوری و توجه به آثار مستقل ترانه‌سرایان خبر داد و گفت برای نخستین بار داوری آثار مستقل ترانه‌سرایان در چهلمین جشنواره موسیقی فجر انجام شد.

به نقل از روابط عمومی چهلمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر، عبدالجبار کاکایی، داور بخش موسیقی و ترانه چهلمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر، درباره تغییرات جشنواره امسال گفت: «مسئله ارسال آثار مستقل ترانه‌سرایان می‌توانستند آثار خود را به صورت مستقل ارسال کنند و داوری بر این آثار انجام می‌شود. این تغییر یک اقدام مثبت است که به توجه بیشتر به ترانه‌سراها منجر می‌شود و امیدواریم در آینده نیز ادامه پیدا کند. وی درباره آثار ارسال‌شده به جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر گفت: در این دوره ۹ اثر به جشنواره ارسال شده است. با توجه به اینکه تولید قطعات موسیقی به صورت تک‌آهنگ در فضای مجازی به شکل فراوان انجام می‌شود، به نظر من باید از تبایط با موسسات موسیقی برقرار می‌شد و از آنها برای ارسال آثار دعوت به عمل می‌آمد. البته گمان می‌کردم شاید دلیل این اتفاق، دوره‌های پیشین جشنواره بوده که معمولاً داوری‌ها بر آثاری انجام می‌شد که در اختیار دفتر موسیقی بوده و به همین علت مابقی افراد تمایلی برای حضور در این جشنواره‌ها ندارند، به دلیل اینکه تصور می‌کنند تنها آثاری که دفتر موسیقی تولید کرده جایزه خواهند گرفت. کاکایی افزود: در دوره چهلیم خوشبختانه این در باز قرار بر این شده از دفتر موسیقی نیز آثاری جمع‌آوری شود اما با این اوصاف بررسی و داوری ۹ اثر به نظر من برای جشنواره موسیقی فجر کافی نیست. با این وجود، آثار بررسی‌شده، کیفیت مناسبی داشتند و تعدادی از آنها انتخاب شدند.

داور بخش موسیقی و ترانه چهلمین جشنواره بین‌المللی موسیقی فجر درباره جایگاه ترانه در موسیقی امروز افزود: ترانه گاهی تولید می‌شود و موسیقی روی آن قرار می‌گیرد و از جهت چینش کلام به شعر نزدیک است و در آن صورت از نظر ارزش کلامی اگر بخواهیم جدا از موسیقی بررسی کنیم، کلام جایگاه ویژه‌ای پیدا می‌کند اما یک زمانی هم کلام روی موسیقی قرار می‌گیرد که شاعر ناچار به جابه‌جایی از کلام جمله می‌شود و شکل خواش و چینش بصری کار ضعیف‌تر می‌شود اما در اجرا و تلفیق با موسیقی قوت و قدرت خودش را حفظ می‌کند. لذا می‌شود به دو نوع کلام ترانه، توجه کرد؛ اول کلامی که پیش از تولید موسیقی خلق شده و دوم کلامی که با موسیقی تلفیق شده است که هر دو دارای ارزش‌گذاری متفاوت هستند.

پیامبر اعظم(ص)

امتم همواره در خیر و خوبی‌اند تا وقتی که یکدیگر را دوست بدارند، نماز برپا دارند، زکات بدهند و میانم را گرمی بدارند؛ پس اگر چنین نکند به فحطی و خشکسالی گرفتار می‌شوند.

روزنامه سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی

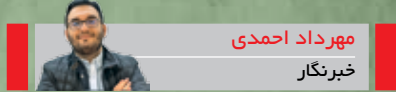
صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول: محمد آخوندی
مدیر عامل: زهرا شکیبایی
سرمدیر: سید عابدین نورالدینی

نشانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین حافظ و خیابان ولیعصر (عج)، کوچه سعید، پلاک ۹
روابط عمومی: ۶۶۴۱۳۷۴۲ | تلفن: ۶۶۴۱۳۷۲۸ | فکس: ۶۶۴۱۳۷۲۷
پيامبرسان: info@vatanemrooz.ir | پست الکترونیک: info@vatanemrooz.ir
چاپ: موسسه جام‌جم برتر برنا | توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰

تحلیل سینمایی و تاریخی فیلم‌هایی که درباره زندگی پیامبر اسلام(ص) ساخته شده است

سینمای متبرک

مهرداد احمدی
خبرنگار

سینما همواره به عنوان یکی از موثرترین ابزارهای انتقال مفاهیم دینی و تاریخی نقش آفرینی کرده است. در این میان، زندگی پیامبر اسلام(ص) به عنوان یکی از مهم‌ترین موضوعات مذهبی، الهام‌بخش فیلمسازان دارد. برداشتن به زندگی و رسالت ایشان همواره با چالش‌های مختلفی از جمله نحوه تصویرسازی شخصیت پیامبر(ص) و تطبیق با مستندات تاریخی همراه بوده است. در این نوشتار به ۳ فیلم شاخصی که درباره زندگی پیامبر اسلام(ص) ساخته شده‌اند می‌پردازیم و آنها را از منظر سینمایی، تاریخی و تولیدی نقد می‌کنیم.

محمد رسول الله (The Message)

کارگردان: مصطفی عقاد، سال تولید: ۱۹۷۶، بودجه: ۱۷ میلیون دلار، بازیگران: آنتونی کوئین، ایرنه پاپاس، مایکل آنسارا
این فیلم که با نام «الرساله» نیز شناخته می‌شود، یکی از مشهورترین آثار سینمایی درباره پیامبر اسلام(ص) است. مصطفی عقاد، فیلمساز سوری-آمریکایی، با ساخت این اثر، تلاش کرد پیام دین اسلام و مبارزه پیامبر(ص) را به جهانیان معرفی کند. این فیلم که به ۲ زبان عربی و انگلیسی تهیه شده، از تیم بازیگری بین‌المللی استفاده کرد. آنتونی کوئین در نقش حمزه، مایکل آنسارا در نقش ابوسفیان و ایرنه پاپاس در نقش هند در آن نقش‌آفرینی کردند. فیلم با بودجه‌ای نسبتاً بالا ساخته شد و به دلیل حساسیت‌های دینی، برای ساخت و نمایش آن در کشورهای مختلف، چالش‌های زیادی پیش روی عقاد قرار گرفت.

نقد سینمایی
فیلم «محمد رسول الله»: از نظر سینمایی اثری حماسی و تأثیرگذار است. موسیقی متن خارق‌العاده موریس ژار با تم‌های عربی توانسته است احساسات و معنویت را به خوبی منتقل کند. فیلمبرداری نیز با استفاده از مناظر طبیعی مراکش و لیبی، جلوه‌ای خاص به فیلم بخشیده است. بازی آنتونی کوئین در نقش حمزه، عموی پیامبر(ص)، از برجسته‌ترین نقاط قوت فیلم محسوب می‌شود، چرا که او توانست شخصیتی قوی، کارزماتیک و عاطفی را خلق کند اما در بخش روایت، فیلم گاه دچار ریتم کند می‌شود و برخی صحنه‌ها بیش از حد طولانی و بدون کشمکش دراماتیک باقی می‌مانند.

نقد تاریخی
فیلم در بسیاری از موارد تلاش کرده به وقایع صدر اسلام وفادار باشد و داستان‌های شناخته‌شده‌ای مانند هجرت به مدینه و جنگ‌های بدر و احد را به تصویر بکشد. با این حال، در برخی جزئیات تاریخی مانند نحوه تعامل قبایل مکه و مدینه، ترتیب وقایع و نقش زنان در جامعه صدر اسلام، شاهد ساده‌سازی و گاه تخریب هستیم. به عنوان مثال، فیلم بیشتر بر قهرمانی حمزه و شخصیت‌های مرد متمرکز است و نقش تأثیرگذار زنان مسلمان مانند حضرت خدیجه(س) و حضرت فاطمه(س) به حاشیه رانده شده است. همچنین، نبردها به گونه‌ای نمایش داده شده‌اند که پیچیدگی سیاسی و اجتماعی آنها کمتر دیده می‌شود.

محمد رسول الله (نسخه ایرانی)

کارگردان: مجید مجیدی، سال تولید: ۲۰۱۵، بودجه: ۴۰ میلیون دلار، بازیگران: علیرضا شجاع‌نوری، مهدی پاکدل، محسن تنبنده، ساره بیات و داریوش فرهنگ
این فیلم پرزینه‌ترین اثر تاریخ سینمای ایران محسوب می‌شود و با هدف معرفی چهره‌های انسانی و صلح‌طلب از پیامبر اسلام(ص) به مخاطبان جهانی ساخته شد. داستان فیلم بر کودکی و نوجوانی پیامبر(ص) متمرکز است و سعی دارد تأثیر محیط اجتماعی و فرهنگی عربستان پیش از اسلام را بر شکل‌گیری شخصیت ایشان بررسی کند. تیم بین‌المللی فیلم شامل ویتوریو استورارو، فیلمبردار برنده اسکار و طراحانی از کشورهای مختلف بود که به خلق فضای بصری چشمگیر کمک کردند.

نقد سینمایی
فیلم «محمد رسول الله»: از نظر جلوه‌های بصری یکی از آثار برجسته سینمای ایران است. طراحی صحنه‌های مکه و طائف، نورپردازی‌های استورارو و موسیقی متن ساخته «ای آر رحمان»، فضای حماسی و معنوی در فیلم ایجاد کرده‌اند. با این حال، مشکل اصلی فیلم در روایت داستان نهفته است. فیلم به دلیل تمرکز زیاد بر صحنه‌های شاعرانه و کمبود لحظات دراماتیک، گاه ریتمی کند پیدا می‌کند. شخصیت‌های فرعی نیز به اندازه کافی پرداخت نشده‌اند و عمق لازم را ندارند. بویژه شخصیت‌هایی مانند عبدالمطلب و ابوطالب که نقش مهمی در زندگی پیامبر(ص) دارند، به صورت تیپیکال و بدون عمق کافی پرداخت شده‌اند. این در حالی است که در متون تاریخی و حتی در روایت‌های سنتی، این افراد پیچیدگی‌های شخصیتی خاصی دارند که می‌توانست به جذابیت درام فیلم بیفزاید. به عنوان مثال، نقش ابوطالب به عنوان حامی پیامبر(ص) در مقابل قریش، یا نقش عبدالمطلب به عنوان رهبر قبیله‌ای قدرتمند در فیلم به صورت سطحی و در سایه روایت‌های معنوی و شاعرانه تصویر شده است. از جنبه‌های دیگر، ریتم کند فیلم و طولانی بودن صحنه‌ها، باعث شده تا مخاطب گاه از روایت جدا شود. تمرکز بیش از حد بر جزئیات تصویری و صحنه‌های شاعرانه، مانند نمایش طولانی بیابان‌ها، درختان و آسمان، فیلم را از کشش دراماتیک محروم کرده است. این امر بویژه برای مخاطبانی که انتظار

یک روایت پر جنب‌وجوش و واقع‌گرایانه از زندگی پیامبر(ص) را دارند، ممکن است خسته‌کننده باشد. از منظر ارتباط با مخاطب بین‌المللی، فیلم با وجود تمام زیبایی‌های بصری و موسیقایی، نتوانسته است شخصیت پیامبر اسلام(ص) را به گونه‌ای نشان دهد که تفاوت ایشان با دیگر پیامبران، بویژه حضرت مسیح(ع)، برای غیرمسلمانان آشکار شود. تأکید بر جنبه‌های مشترک پیامبری و حذف یا کم‌رنگ کردن ویژگی‌های منحصر به فرد پیامبر اسلام(ص)، همچون توانایی ایجاد تحول اجتماعی و سیاسی، باعث شده است فیلم در انتقال پیام اصلی خود ناکام بماند. این مسئله بویژه در جوامع غربی که درک دقیق‌تری از شخصیت مسیح(ع) دارند، می‌تواند باعث شود پیامبر اسلام(ص) به عنوان شخصیتی تکراری و غیرمنحصربه‌فرد در میان دیگر پیامبران الهی دیده شود. در نهایت، فیلم «محمد رسول الله» از نظر فنی و زیبایی‌شناسی یک اثر بی‌نقص است که نشان از توانایی‌های بالای سینمای ایران در تولید آثار تاریخی و دینی دارد اما ضعف‌های آن در روایت و شخصیت‌پردازی و همچنین دور شدن از واقعیت‌های تاریخی و تمرکز بیش از حد بر جنبه‌های قدسی و معنوی، باعث شده است تصویر ارائه‌شده از پیامبر اسلام(ص) بیش از آنکه به منابع اسلامی وفادار باشد، به تصورات غربی و مسیحی نزدیک باشد. این امر می‌تواند به عنوان یک فرصت از دست‌رفته برای معرفی پیامبر اسلام(ص) به جهانیان تلقی شود.

قاره‌های تاریخ، مرده‌های متحرک

خارج کند (فرانسه سال ۱۹۶۶ از بخش نظامی ناتو خارج شد). ترامپ اروپا را نه متحدی بنیادین که رقیب اقتصادی می‌بیند. این تغییرات احتمالی اروپا را با بحران رهبری امنیتی مواجه خواهد کرد. آلمان که قوی‌ترین اقتصاد اروپاست باید رهبری این بحران را برعهده بگیرد یا اینکه فرانسه و انگلیس که هر دو قدرت هسته‌ای هستند؟ یک مقام انگلیسی در سال ۱۹۴۹ گفته بود: «ناتو باعث می‌شود مشکلات قدیمی میان فرانسه و آلمان از بین برود». اما با پایان حمایت آمریکا، این مشکلات

اعضا است اما ونس، معاون ترامپ، گفته بود وقت آن رسیده که اروپا روی پای خود بایستد. ترامپ تهدید کرده حمایت‌های آمریکا را قطع کند و این تنها آغاز ماجراست. او اروپایی‌ها را وادار می‌کند تا هزینه‌های دفاعی خود را به ۵ درصد از ناخالص تولید داخلی برسانند. ترامپ مدت‌هاست که ارزش ناتو را زیر سوال برده و به عقیده بسیاری از تحلیلگران، عجیب نیست اگر آمریکا در تعهدات خود نسبت به ناتو تجدیدنظر کند. او ممکن است قدم در مسیر دوگل بگیرد و آمریکا را از بخش نظامی ناتو

از بیت‌اللاتها تا بیت‌الله

شراکت شیخ‌نشینان شکم‌پاره با اعداءالله مکاره، پاشنه آشیل یکپارچگی امت واحد می‌شود. نفی سلطه غیرالله از خاکستر غزه، الماس حساس می‌رویانند و در برهوت پیرامون معصده، امپراتور دریا می‌پروانند. ننگه‌دنیا بیت‌اللات است و قبیله اول در اشغال بنان آخرالزمان، تنها طغیان

کند. حکومت نیوی، ریشه استعالی زبردستان و استضعاف فرودستان را یکجا می‌زد تا نقشه راه جامعه توحیدی را برای امت پیامبر آخرالزمان تا روز قیامت ترسیم کند. امروز رستگاری دنیای اسلام به بازفهمی حقیقت بعثت است. زره توحید، جبهه مقاومت را روین تن می‌کند و

الرساله (نسخه عربی)

کارگردان: مصطفی العقاد، سال تولید: ۱۹۷۶، بودجه: ۱۷ میلیون دلار، بازیگران: عبدالله غیت، منی واصف، محمد صبحی
نسخه عربی فیلم «الرساله» همزمان با نسخه انگلیسی آن تولید شد و به‌طور ویژه برای مخاطبان کشورهای عرب‌زبان ساخته شد. عبدالله غیت در نقش حمزه جایگزین آنتونی کوئین شد و بسیاری از بازیگران برجسته سینمای عرب در آن نقش‌آفرینی کردند.

نقد سینمایی
این نسخه از فیلم، بویژه برای مخاطبان عرب‌زبان، از نظر احساسی تأثیرگذارتر است. بازی عبدالله غیت به عنوان حمزه، هر چند به اندازه بازی آنتونی کوئین کارزماتیک نیست اما توانسته شخصیت حمزه را انسانی‌تر و واقع‌گراتر نشان دهد. از نظر جلوه‌های بصری و موسیقی، نسخه عربی تفاوتی با نسخه انگلیسی ندارد اما صداگذاری و دیالوگ‌ها بهتر با فرهنگ عربی همخوانی دارد.

نقد تاریخی
نسخه عربی نیز همان ایرادات تاریخی نسخه انگلیسی را دارد اما دیالوگ‌ها و جزئیات فرهنگی در آن دقیق‌تر است. برای مثال، استفاده از زبان عربی و اصطلاحات خاص، باعث شده است فیلم برای مخاطبان منطقه‌ای باورپذیرتر باشد. با این حال، باز هم نقش زنان و پیچیدگی‌های سیاسی صدر اسلام به خوبی به تصویر کشیده نشده است.

جمع‌بندی

این آثار هر چند دارای کاستی‌های تاریخی و سینمایی هستند اما در معرفی پیامبر اسلام(ص) به مخاطبان جهانی نقشی بی‌بدیلی ایفا کرده‌اند. هر کدام از این فیلم‌ها با رویکرد خاص خود توانسته‌اند گوشه‌ای از زندگی و رسالت پیامبر(ص) را بازتاب دهند و به عنوان منابع فرهنگی و سینمایی ارزشمند باقی بمانند.

دوباره بازخواهند گشت و می‌تواند اروپا را وارد هرج و مرج کند؛ وضعیتی که مارک مازوور، مورخ اروپایی در شرح آن، اروپا را «قاره‌ای تاریک» نامیده بود. اروپا در دوران دوم ترامپ وضعیت پیچیده‌ای خواهد داشت و سناریوهای مختلفی برای آن قابل تصور است. هر چه باشد، بازگشت ترامپ به کاخ سفید، تغییرات عمده‌ای در اروپا به‌وجود خواهد آورد و این مسائل باعث می‌شود تا اما اشفورد در فارن پلیسی بنویسد: «اروپا برای آمریکای نسخه دوم آماده نیست».

علیه جاهلیت مدرن می‌توانند ریشه استعمار باغیان کفر و استعمار باغیان دین را یکجا بزنند، باید پیامبر کردار، رضایت رب‌العظیم را بر سر خوش‌داشت شیطان بزرگ مقدم داشت. باید از هبل‌ها اجتناب کرد. باید به بعثت پناه آورد.

